

DATUM 22-04-2025

Nadere toelichting programmabegroting VRK 2026-2029

Inleiding

De programmabegroting 2026-2029 heeft betrekking op de jaren waarin gemeenten voor grote financiële vraagstukken staan. De gemeenten staan voor bezuinigingen, en kijken daarbij begrijpelijkerwijs ook naar hun verbonden partijen. De VRK is een organisatie van en voor gemeenten, dus deze vraag van de gemeenten is bij de VRK goed bekend.

Tegelijkertijd maakt de situatie van de VRK dat verdere bezuinigingen bij de VRK door het Dagelijks Bestuur niet als een optie worden gezien. In het verleden is financieel al strak aan de wind gezeild. Bovendien hebben gemeenten bij de VRK eerst en vooral wettelijke taken bij de VRK belegd. Deze wettelijke regels kan het bestuur van de VRK niet zomaar naast zich neer leggen, net zo min als gemeenten dat kunnen doen voor taken die de gemeente zelf uitvoert en waarin wettelijke regels leidend zijn. Soms leiden die wettelijke regels zelfs tot een noodzaak tot enige intensivering: autonome en onontkoombare ontwikkelingen. De VRK moet dit voor enkele ontwikkelingen ook aan de gemeenten voorleggen, omdat de mogelijkheden dit in eigen VRK-begroting op te lossen, niet aanwezig zijn.

Omdat dit allicht vragen oproept, worden in bijgaande toelichting twee zaken ten behoeve van de gemeenteraden nader uitgewerkt:

- de financiële context van de VRK
- de ontwikkelingen die vragen om een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

Ook voor de komende jaren ziet de VRK het als zijn opdracht zuinig met onze financiële middelen om te springen. Ook blijven we onze taken én de uitvoering daarvan kritisch beschouwen.

1 Nadere informatie financiële context

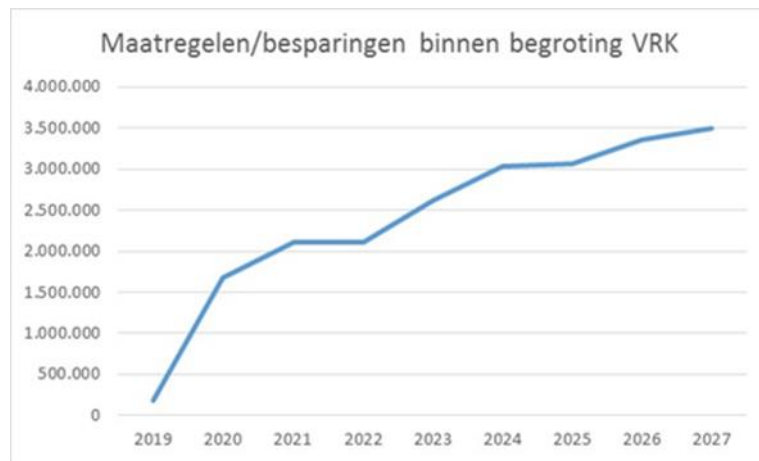
1.1 Ombuigingsoperaties tot 2019

De VRK is in 2008 tot stand gekomen. In 2011 is een eerste grote ombuigingsoperatie uitgevoerd, bij sommigen nog wel bekend als de ‘menukaartenoperatie’. Bovenwettelijke taken zijn geschrapt, materieel is afgestoten en management en ondersteuning zijn ingekrompen. Zo zijn meerdere vrijwillige brandweerploegen opgeheven, in Velsen en Haarlem. Dit resulteerde in een verlaging van de inwonersbijdrage op dat moment met 9%.

In 2015 is opnieuw een efficiencyoperatie uitgevoerd. Die heeft geresulteerd in een verdere verlaging van de kosten, onder andere door het afstoten van huisvesting, invoeren van het plaats- en tijdsonafhankelijk (nieuwe) werken en het verkleinen van de directieformatie.

1.2 Besparingen/maatregelen begroting 2019 – 2029 / benchmarks

Ook in de periode 2019 – 2027 is door de gemeenten een beroep op de VRK gedaan om kosten te verlagen. Dit traject heeft geleid tot het verlagen van de kosten van het management, verlaging van exploitatiebudgetten en oversluiten van leningen. In totaal heeft dit geleid tot een besparing, oplopend tot een bedrag van € 3,5 miljoen in 2027. Meerjarig sluit de nu voorliggende begroting alleen als er voor 2028 en 2029 nog tot € 351.000 aan (bezuinigings)maatregelen worden gevonden

Onderdeel van de opdracht van het VRK-bestuur 2021/2022 om verdere bezuinigingsmogelijkheden te onderzoeken was ook een opdracht tot een benchmarkonderzoek, waarin de VRK is vergeleken met andere veiligheidsregio's. De benchmarks hebben laten zien dat de efficiency van de VRK bij de uitvoering van de taken al hoog is, terwijl het risicoprofiel van de regio relatief zwaar is ten opzichte van

andere regio's. Dit betekent dat een beroep op efficiencymaatregelen geen kans op succes heeft.

1.3 Opvangen nieuwe ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen die om extra middelen zouden vragen zijn de afgelopen jaren door de VRK over het algemeen binnen de eigen begroting opgevangen met het principe 'nieuw voor oud' zie onderstaand overzicht. Om dit mogelijk te maken is verder geschrapt in uitgaven die niet strikt noodzakelijk waren.

In programmabegroting opgevangen ontwikkelingen, geen extra bijdrage aan de gemeenten gevraagd		In programmabegroting opgenomen ontwikkelingen, wel extra bijdrage aan de gemeenten gevraagd	
2022		2022	
verplichte bijdrage Noord Hollands Archief	€ 42.000	Voortzetting Meldpunt Zorg en Overlast (gemeente extra geld voor ontvangen in gemeentefonds)	€ 127.000
gestegen licentiekosten a.g.v. toename thuiswerken	€ 100.000		
stijging kosten verzekeringen	€ 35.000		
uitbreiding formatie controlfunctie	€ 55.000		
derde avonddienst Meldkamer NH-Brandweer	€ 18.000		
2023		2023	
veranderde marktomstandigheden	€ 50.000	bijstelling begroting Centrum Seksueel Geweld	€ 112.000
ongevallenverzekering brandweer MKNH-BRW	€ 28.000	Programma Nu Niet Zwanger (gemeente extra geld voor ontvangen in gemeentefonds)	€ 182.000
lidmaatschap WVS	€ 17.000		
NEN7510/BIO	€ 40.000		
bescherming ransomware/phishing	€ 70.000		
gegevensgericht werken / power BI licenties	€ 25.000		
functieschalen 24 uursdienst	€ 125.000		
inkoopondersteuning	€ 150.000		
communicatieondersteuning	€ 19.000		
2024		2024	
Gemeentelijke taken Bevolkingszorg overnemen (50% van de kosten)	€ 162.000	Gemeentelijke taken Bevolkingszorg overnemen (50% van de kosten)	€ 162.000
Medische Milieu Kunde	€ 202.000		
Infectiepreventie THZ	€ 178.000		
verhoging bijdrage WVS	€ 14.000		
Wet Open Overheid	€ 35.000		
premie ongevallenverzekering	€ 55.000		
landelijk versnellingsplan informatieveiligheid	€ 100.000		
hybride werken	€ 50.000		
2025		2025	
inzet caco's op meldkamer	€ 70.000	Veilig Thuis	€ 104.000
aandeel vrk in multi ondersteuning meldkamer	€ 32.000		
informatiebeveiliging, transparantie, kwaliteit	€ 50.000		
dynamisch alarmeren brandweereenheden	€ 10.000		
ontwikkelingen meldkamer	€ 16.000		
2026		2026	
dijberbeveiligingswrt	€ 250.000	Vroegsignalering personen verward gedrag	€ 39.000
risicobeheersing	€ 50.000	tuberculose bestrijding	€ 57.000
opleidingsbudget caco's	€ 30.000	landelijk systeem EPD's	€ 15.000
beheer websites	€ 70.000	doorontwikkeling Publieke Gezondheid	€ 173.000
werkgeversbijdrage vakbonden	€ 20.000		
€ 2.168.000		€ 971.000	

1.4 Takendiscussie in 2024

Ook voor de begroting 2025 heeft het bestuur van de VRK willen beschouwen of er bezuinigen waren te realiseren. Dit verzoek werd gedaan in aanloop naar de verwachte moeilijke financiële situatie vanaf 2025 ev. (ravijnjaar). Daarbij werd onderkend dat het streven naar verdere efficiency geen soelaas kon bieden. Daarom heeft in het bestuur van de VRK een takendiscussie plaatsgevonden en is ook gekeken naar de normering van de taken. Het uitgangspunt was dat bezuinigen alleen mogelijk is door een bewuste keuze om taken te schrappen of lagere normen te hanteren. Uit het onderzoek dat in dit kader is gedaan, bleek (niet geheel onverwacht) dat de gemeenten de taken van de VRK altijd hebben beperkt tot wat echt wettelijk verplicht is. Alleen de brandweer heeft een aantal niet-wettelijke taken. Dit gaat om belangrijke taken voor het brandweervak (jeugdbrandweer, brandonderzoek) die een zeer klein beroep doen op het budget of om taken waarmee mensenlevens gemoeid zijn (duikteams).

Verder werd een samenvoeging van de JGZ-taken van de GGD met JGZ 0-4 (consultatiebureaus) als een mogelijke bezuiniging geïndemniseerd.

1.5 Jaarrekeningresultaten

Uit de jaarrekeningresultaten blijkt dat de bezuinigingen over de jaren effect hebben gehad. Waren er eerder jaren grotere overschotten, de laatste drie jaar laten die zich niet meer zien. Intussen zijn wel de rekeningresultaten voor het grootste deel altijd teruggevloeid naar de gemeenten. Daarnaast zijn er soms bestemmingsreserves gevormd om nieuwe taken/ontwikkelingen uit te bekostigen (bestemmingsreserve Veilig Thuis, bestemmingsreserve Duurzaamheid). Dat de marges steeds krappere worden en dat daardoor het risico op tegenvallende resultaten groeit, is de laatste jaren in financiële verantwoordingen ook benoemd.

Jaar	Resultaat	met het resultaat g
		terugbetaald aan gemeenten
2015	481.000	481.000
2016	614.849	442.071
2017	1.517.131	1.316.131
2018	1.346.506	297.506
2019	1.062.504	455.837
2020	5.269.889	3.265.789
2021	1.820.400	1.753.800
2022	144.000	
2023	86.686	15.060
2024	-542.841	
Totalen	11.800.124	8.027.194

1.6 Knoppen om nog aan te draaien?

De kosten van de VRK bestaan grotendeels uit personeelskosten, een knop waar niet gemakkelijk aan te draaien valt als de VRK haar (wettelijke) taken op een voldoende niveau wil uitvoeren. De VRK kan er niet voor kiezen in plaats van 24 uur maar 23 uur paraat te zijn met brandweer, de meldkamer of crisisbeheersing. De brandweer kan er ook niet voor kiezen bij een woningbrand uit te rukken met vijf mensen in plaats van zes. Als bezuinigen echt moet, dan blijft bijvoorbeeld over het sluiten van kazernes en het naar huis sturen van de daarbij horende vrijwilligers. Dat betekent iets voor de betrokkenen en voor de betrokken gemeente, maar ook voor de slagkracht van de brandweer bij een grotere brand in de regio (denk aan een natuurbrand). Bezuinigen bij Jeugdgezondheidszorg of Veilig Thuis betekent dat mensen in een kwetsbare situatie nog minder zorg ontvangen. Bij infectieziektebestrijding gaat het om het beteugelen van een uitbraak van besmettelijke ziekten wat spaak loopt.

Op het gebied van materieel is ook in het verleden al maximaal bezuinigd:

- vergaderingen en cursussen houden we zoveel mogelijk in eigen huis
- na het uitbannen van wegwerpkoffiebekers, hebben medewerkers zelf hun bekers van huis meegenomen
- de huisstijl van de VRK is de huisstijl die in 2008 snel als 'voorlopig' in elkaar is gezet (hij voldoet dan ook niet aan huidige regelgeving)
- voor aanbesteding van brandweerauto's oriënteren we ons al op de tweedehandsmarkt
- bij alle aanbestedingen pakken we het juiste moment en werken we ook met andere organisatie samen om prijstechnisch stappen te kunnen maken
- afschrijftermijnen van materieel (brandweerwagens, bluspakken) zijn opgerekt tot het niveau waarop de reparatiekosten nog net opwegen tegen de winst in de kapitaalslasten
- gebouwen zijn door de gemeenten overgedragen aan de VRK op een basisniveau van onderhoud, zonder middelen voor noodzakelijke verbeteringen (ventilatie, hybride werken, verduurzaming ec.) of onvoorziene omstandigheden
- en intussen vraagt het groeiende gevaar van natuurbranden wel om nieuw materiaal/materieel
- en dreigen mondiale importheffingen kosten van materiaal en materieel verder te verhogen.

Zoals hierboven gesteld, de organisatie werkt al efficiënt, nog meer bezuinigen op de overhead is niet mogelijk: die overhead is slechts 15% (excl. leidinggevenden primair proces). Oftewel, de ondersteunende functies zijn zeer krap bemenst, op veel essentiële functies werken we met éénpitters (één jurist, één medewerker privacy, één bemenste receptie etc). Niet essentiële functies zijn niet ingevuld: er zijn geen bodes, er is geen kantinepersoneel. Nog verdere verminderen op ondersteuning leidt tot grotere bestuurlijke risico's, de VRK is tenslotte een overheidsinstantie waar altijd extra kritisch naar gekeken wordt.

2. Nadere informatie maatregelen waar gemeenten gevraagd worden om een extra bijdrage.

2.1 Vroegsignalering personen met verward gedrag (€ 38.500)

Het Vroegsignaleringsoverleg (VSO) kent een niet beïnvloedbare grote toename van meldingen vanuit de politie sinds medio 2023 door nieuwe landelijke richtlijnen vanuit de politie. Iedere melding wordt beoordeeld en gescreend op noodzaak bespreking in het VSO. In 2024 zijn er 1140 politiemeldingen behandeld, een toename van 21% ten opzichte van 2023.

Overzicht VSO-meldingen

Jaar	Aantal VSO meldingen
2022	570
2023	942
2024	1140

Overzicht meldingen 2024

- 1140 meldingen ontvangen = toename van 21% ten opzichte van 2023
- 119 keer direct toeleiding naar Vangnet & Advies van de GGD Kennemerland)
- 615 meldingen besproken in VSO: 65% van deze 615 personen was nog niet in beeld bij ketenpartners

Meer capaciteit is nodig

- de capaciteit voor ontvangen meldingen is ooit bepaald op het aantal meldingen van 2022 en daarvoor
- Structurele uitbreiding van formatie voor coördinatie en het secretariaat is onvermijdelijk nu de trend van toename van politiemeldingen zich voortzet.
- de inperking van vergoeding van zorgkosten voor ongedocumenteerden zal naar verwachting leiden tot verdere toename van meldingen.

Wat zijn de gevolgen bij geen doorgang van maatregel?

- Zonder deze uitbreiding is het niet mogelijk alle meldingen vanuit politie te behandelen,
- Risico: mensen met een hulpbehoefte komen later in beeld met meer maatschappelijke overlast tot gevolg.
- Niet tijdig helpen van mensen met onbegrepen gedrag, kan ook leiden tot een toename in dakloosheid, met extra maatschappelijke kosten tot gevolg.
- Als zorg niet tijdig start, is het risico dat de situatie escaleert. Gevolg kan zijn persoonlijk lijden, overlast bij familie of (maatschappelijk) overlast burens en mogelijk ook agressie richting anderen.
- Maatschappelijke onrust zal ontstaan als na een incident bekend wordt dat er wel meldingen zijn gedaan over de dader, maar hier niet op is gereageerd door verantwoordelijke instantie vanwege capaciteitsgebrek. De politie zal naar verwachting ook reageren op een gebrek aan capaciteit bij het VSO.

Gevolgen van te weinig capaciteit bij VSO:

Op korte termijn:

- Risico op escalatie van de situatie, wat kan leiden tot extra inzet van hulpdiensten.
- Toename persoonlijk lijden en toename van overlast voor familie/buren.
- Risico op maatschappelijke onrust als bekend is dat er niet tijdig gehandeld is n.a.v. een melding.

Op langere termijn

- Toename ernst en complexiteit van problematiek (bijv. dakloosheid, agressie)
- Dit leidt weer tot een toename van de maatschappelijke kosten.

2.2 Tuberculosebestrijding (€ 57.000)

TUBERCULOSEBESTRIJDING

Tuberculosebestrijding is een wettelijke taak binnen de infectieziektebestrijding, gericht op het voorkomen, opsporen en behandelen van tuberculose (TBC). De GGD screent vooral risicogroepen, zoals migranten en asielzoekers uit landen met veel TBC, om de infectie of ziekte in een vroeg stadium op te sporen. Bij uitbraken doet het team tuberculosebestrijding onderzoek en neemt maatregelen om verspreiding te stoppen. Patiënten (van onze regio en van de omliggende regio's) krijgen medische zorg van een tuberculose-arts en begeleiding van sociaal-verpleegkundigen. De GGD geeft ook voorlichting en vaccinaties, zoals de BCG-vaccinatie.

- De kosten voor de regionale tuberculosebestrijding vallen in 2024 hoger uit, net als in 2022 en 2023 het geval was.
- Deze structurele toename is door de GGD niet te beïnvloeden. Dit komt onder andere door de instroom van nieuwkomers, die leidt tot extra inzet op coördinatie. Deze coördinatie wordt grotendeels uitgevoerd door GGD Amsterdam, waarmee een samenwerkingsverband bestaat.
- Daarnaast is door krapte op de arbeidsmarkt van artsen en verpleegkundigen externe inhuur bij GGD Amsterdam noodzakelijk voor uitvoerende taken binnen Kennemerland en dit draagt ook bij aan hogere kosten.

Overzicht activiteiten TBC 2024

Risico's bij onvoldoende capaciteit:

- Onvoldoende vroegdetectie en contactonderzoek, vertraagde diagnose en behandeling, waardoor het risico op uitbraken van TBC toeneemt.
- Ook is er minder screeningscapaciteit voor risicogroepen, zoals nieuwkomers uit landen waar TBC vaak voorkomt. Met grotere kans op verspreiding van de ziekte.

- Dit leidt tot een verhoogd risico op gezondheidsschade bij kwetsbare doelgroepen. Ouderen, kinderen, mensen met verminderde afweer lopen bij stijgend aantal gevallen extra risico.
- ***Wat zijn de gevolgen bij geen doorgang van maatregel?***
- Bij geen investering op dit moment, leidt dit tot onvermijdelijke hogere kosten op de langere termijn:
- Binnen de GGD-begroting: er zijn intensievere behandelingen en uitgebreidere contactonderzoeken nodig. De behandelduur van TBC is lang en kan maanden duren.
- Maatschappelijke kosten: als er niet tijdig behandeld wordt, is 'duurdere zorg' nodig, zoals ziekenhuisopnames.

Gevolgen als er niet extra geïnvesteerd wordt in TBC bestrijding:

- Minder vroegdetectie en contactonderzoek.
- Minder screeningcapaciteit voor risicogroepen (nieuwkomers)
- Vertraagde diagnose en behandeling.

Dit leidt tot:

- Grotere kans op uitbraken en verspreiding TBC.
- Oplopen kosten binnen GGD-begroting.
- Oplopen maatschappelijke kosten

2.3 Beheerkosten landelijk systeem Elektronische patiëntendossiers (EPD's) (€ 15.000)

- De huidige elektronische patiëntendossiers (EPD's) van de Centra Seksuele Gezondheid van de GGD'en voldoen niet langer aan nieuwe wet- en regelgeving.
- Het is daardoor onvermijdelijk dat een nieuw systeem wordt geïmplementeerd. Daarbij is gekozen voor een systeem dat door alle GGD'en gebruikt zal worden.
- Door met alle GGD'en gezamenlijk een systeem aan te kopen, worden de kosten verdeeld over alle GGD'en.

Een nieuw EPD is nodig voor:

- Gegevens van cliënten snel en veilig inzien of vastleggen en effectief terugvinden.
- Informatie delen met collega's of andere GGD'en (bijv. bij doorverwijzingen) tbv continuïteit van zorg.
- Voldoen aan de landelijke eisen rond gegevensbescherming en dossiervoering.
- Als de kwaliteit van de seksuele gezondheidszorg onder druk komt te staan doordat gegevens onvolledig zijn, dan heeft dit een negatief effect op de volksgezondheid. Het bevorderen van seksuele gezondheid is een gemeentelijke taak.

Als er niet geïnvesteerd wordt in een nieuw EPD, dan:

- Kan de GGD niet meer voldoen aan wet- en regelgeving op gebied van gegevensuitwisseling en dossiervoering.
- Het leidt tot grotere risico's op het gebied van informatieveiligheid, met in het ergste geval datalekken met zeer gevoelige persoonsgegevens.
- Een verouderd EPD leidt tot inefficiëntie, fouten en vertragingen in de zorgverlening.
- Het negatieve effect op de kwaliteit van zorg zal direct gemerkt worden door mensen die op consult komen.
- Uitvoeren taak seksuele gezondheid onder druk.

2.4 Doorontwikkeling Publieke Gezondheid

Wat is het doel

- Toekomstbestendige Publieke Gezondheid, die aansluit bij veranderingen in de maatschappij.
- Gezonde span of control voor het management, met voldoende aandacht voor medewerkers en voor de vragen en ontwikkelingen die leven bij gemeenten.
- Duidelijkheid voor medewerkers, inwoners en samenwerkingspartners.

- Toekomstbestendige Publieke Gezondheid, die aansluit bij veranderingen in de maatschappij.
- Balans binnen de organisatie tussen vraag en aanbod, waarbij de kwaliteit van dienstverlening voorop staat.
- Duidelijkheid voor medewerkers, inwoners en samenwerkingspartners.

De doorontwikkeling is nodig:

Als aan de randvoorwaarden van een gezonde organisatie niet wordt voldaan, komt ook het primaire proces onder druk te staan. Deze doorontwikkeling voorziet in een professionaliseringsslag in de organisatie waarbij verantwoordelijkheden helder worden belegd. Tegelijkertijd voorzien we erin dat medewerkers hun werk goed kunnen uitvoeren doordat zij ter ondersteuning terecht kunnen bij het management. Gemeenten worden daardoor beter bediend. Ten eerste als het gaat om de uitvoering van de taken in het primaire proces. Ten tweede op de langere termijn als het gaat om de (strategische) vraagstukken die op ons afkomen.

Wat gebeurt er als we niets doen?

We voorzien de volgende gevolgen op korte en lange termijn als de doorontwikkeling Publieke Gezondheid geen doorgang vindt:

- Geen capaciteit voor heldere strategische sturing c.q. advisering op alle maatschappelijke vraagstukken op het gebied van publieke gezondheid die op gemeenten en GGD afkomen.

- Kwaliteit van de dienstverlening op gebied van publieke gezondheid voor gemeenten en inwoners van Kennemerland staat onder druk.
- Uitvoeren van wettelijke taken publieke gezondheid onvoldoende.
- Vasthouden van medewerkers wordt lastiger in een toch al krappe arbeidsmarkt: de GGD kan daardoor de taken niet meer goed uitvoeren.
- Medewerkers waaronder managers vallen uit door ziekteverzuim (werkdruk).

1.7 Brede doeluitkering Rampenbestrijding

Het Rijk financiert brandweer en crisisbeheersing deels door een vaste brede doeluitkering. Hierop hangt nog een korting van 10% boven de markt. Los daarvan bestaat de Brede Doeluitkering deels uit interregionale versterkingsgelden die de VRK krijgt vanwege haar speciale positie met Schiphol, Tatasteel en het Noordzee kanaal. Dit is een vast bedrag van € 6,25 mln (en € 1,25 mln voor de regio Amsterdam Amstelland) dat niet geïndexeerd wordt. Materieel wordt de bijdrage van het Rijk aan deze taken dus jaarlijks iets lager, omdat de kosten (en de risico's) stijgen, daarom wordt deze stijging als autonome ontwikkeling gepresenteerd.

1.8. Dreigende Rijksbezuinigingen

Bij de Voorjaarsnota van het Rijk zal meer duidelijkheid ontstaan over de wijze waarop bezuinigingen van het Rijk de VRK gaan raken. Afhankelijk van waar de bezuinigingen uiteindelijk landen, zal dit betekenen dat er niet meer adequaat gereageerd kan worden op bijvoorbeeld een grote mazelenuitbraak. Laat staan op een nieuwe grote epidemie. De door het Rijk gesubsidieerde activiteiten rond de Gezonde School en Rookvrij Leven moeten dan mogelijk stoppen. Een bezuiniging van 10% op de Bijdrage Doeluitkering Rampenbestrijding zal er onvermijdelijk toe leiden dat de kennis en de slagkracht van de brandweer en de crisisteams afneemt, wat juist ook in de risicovolle gebieden rond het Noordzeekanaal/Tata Steel en in en om Schiphol voelbaar zal zijn: dit raakt rechtstreeks aan de wettelijke taak van de veiligheidsregio. Personele gevolgen en daardoor frictiekosten zullen niet te vermijden zijn.